Crna Gora

Uprava za šume

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PROGRAMA GAZDOVANJA ŠUMAMA ZA 2019. GODINU

Izvještaj pripremile stručne službe Uprave za šume Pljevlja

Pljevlja, februar 2020. godine

UVODNE NAPOMENE SA FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJEM

Propisanim i utvrđenim nadležnostima Uprava za šume je obavezna da primjenjuje planska dokumenta koja uređuju odnose u šumarstvu, kako po pitanju definisanja pravaca, odnosno ciljeva održivog gazdovanja šumama, tako i kada je u pitanju stvaranje uslova za unapređenje razvoja šumarstva kao privredne grane.

U 2019. godini, usvojena planska dokumenta su primjenjivana u skladu sa stvarnim materijalnim mogućnostima i pretpostavkama, koje su nužno uticale na realizaciju programski postavljenih ciljeva i zadataka.

Uprava za šume je do kraja 2018. godine egzistirala kao organ u sastavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, dok od januara 2019. godine, u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG“, br. 87/18 i 02/19) postaje samostalni državni organ, koji organizaciono ima 17 područnih jedinica sa sjedištem Uprave u Pljevljima.

TABELA 1: *Organizacija Uprave za šume*

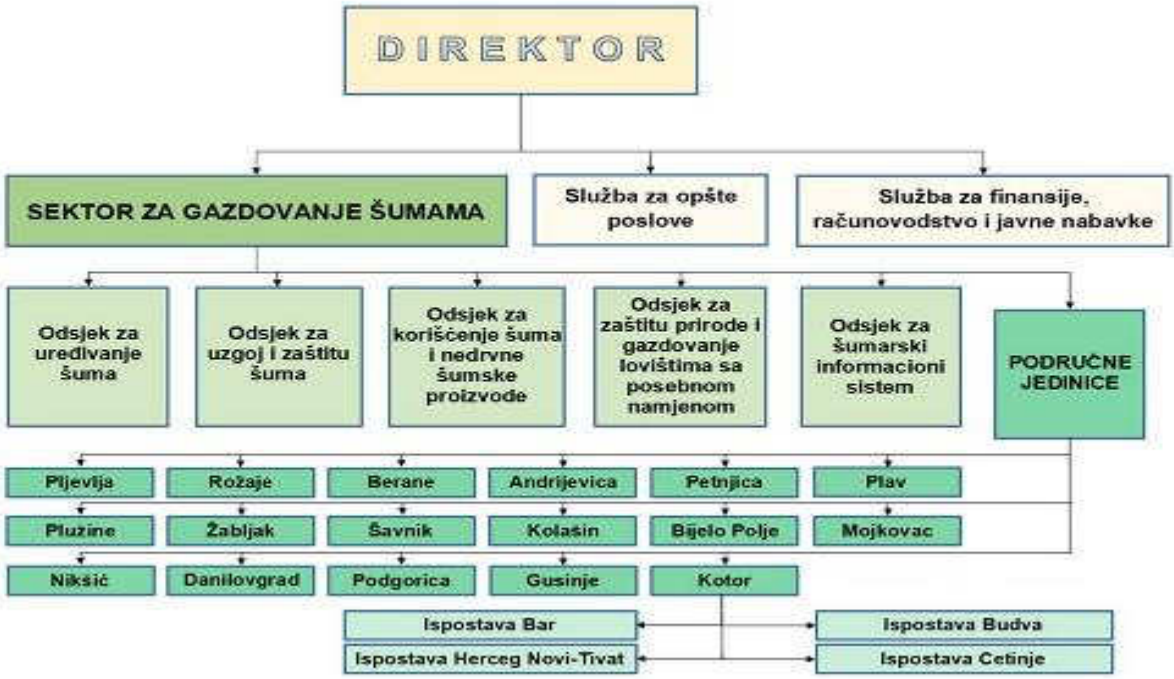

Novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, koji je donijet u maju 2019. godine, u Upravi za šume je sistematizovano 441 radno mjesto, a u izvještajnoj godini, sve izvorne, zakonom utvrđene poslove je obavljalo 363 izvršilaca, sa odgovarajućim periodičnim odstupanjima, jer je po raznim osnovima bilo odliva radne snage (penzionisanje, bolovanje i sl.).

Ono što je karakterisalo godinu za nama je i odavno naslijeđeni problem za neophodnom radnom snagom, koja je bila angažovana putem ugovora i njihov broj se kretao od 50-55. Iako je Uprava za šume djelimično započela sa rješavanjem ovog problema, koji je evidentan gotovo cijelu deceniju, i dalje smatramo neophodnim potrebu iznalaženja mogućnosti za njegovo trajno rješenje.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

Usvajanjem Zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu, za poslovanje Uprave za šume i obavljanje planiranih aktivnosti u skladu sa Programom gazdovanja šumama, bilo je predviđeno da se utroši ukupno 4.604.532,28 EUR-a (što ćemo i tabelarno prikazati).

TABELA 2: *Sredstva odobrena Budžetom za 2019. godinu*

2441		**Uprava za šume**	**4.604.532,28**
	4	**Izdaci**	**4.604.532,28**
	41	**Tekući Izdaci**	**3.909.981,28**
	411	**Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca**	**3.306.156,28**
0482	4111	Neto zarade	1.977.420,11
0482	4112	Porez na zarade	271.140,35
0482	4113	Doprinos na teret zaposlenog	709.652,39
0482	4114	Doprinos na teret poslodavca	311.097,01
0482	4115	Opštinski prirez	36.846,42
	412	**Ostala lična primanja**	**32.000,00**
0482	4122	Naknada za stanovanje i odvojen život	7.000,00
0482	4125	Otpremnine	22.000,00
0482	4127	Ostale naknade	3.000,00
	413	**Rashodi za materijal**	**263.625,00**
0482	4131	Administrativni materijal	98.200,00
0482	4133	Materijal za posebne namjene	115.000,00
0482	4134	Rashodi za energiju	40.000,00
0482	4135	Rashodi za gorivo	8.425,00
0482	4139	Ostali rashodi za materijal	2.000,00
	414	**Rashodi za usluge**	**55.100,00**
0482	4141	Službena putovanja	17.100,00
0482	4142	Reprezentacija	1.000,00
0482	4143	Komunalne usluge	2.000,00
0482	4144	Bankarske usluge negativne kursne razlike	2.000,00
0482	4145	Usluge prevoza	5.000,00
0482	4146	Advokatske, notarske i pravne usluge	1.000,00
0482	4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	20.000,00
0482	4148	Usluge stručnog usavršavanja	2.000,00
0482	4149	Ostale usluge	5.000,00
	415	**Rashodi za tekuće održavanje**	**103.000,00**
0482	4151	Tekuće održavanje javne infrastrukture	3.000,00
0482	4152	Tekuće održavanje građevinskih objekata	85.000,00
0482	4153	Tekuće održavanje opreme	15.000,00
	417	**Renta**	**20.000,00**
0482	4171	Zakup objekata	20.000,00
	419	**Ostali izdaci**	**130.000,00**
0482	4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	100.000,00
0482	4193	Izrada i održavanje softvera	15.000,00
0482	4194	Osiguranje	100,00
0482	4196	Komunalne naknade	15.000,00
	43	**Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru**	**35.000,00**
	431	**Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru**	**35.000,00**
0482	4316	Transferi za jednokratne socijalne pomoći	35.000,00
	44	**Kapitalni izdaci**	**659.550,00**
	441	**Kapitalni izdaci**	**659.550,00**
0482	4414	Izdaci za uređivanje zemljišta	655.000,00
0482	4415	Izdaci za opremu	4.550,00

	46	**Otplata dugova**	**1,00**
	463	**Otplata obaveza iz prethodnog perioda**	**1,00**
0482	4630	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1,00

Ovom treba dodati i odobrena sredstva Upravi za šume iz tekućih budžetskih rezervi za potrebe finansiranja objedinjenih javnih nabavki, koje su se u 2019. godini, shodno Zaključku Vlade Crne Gore br.07-5011 od 01.11.2018. godine, i Zakonom o Budžetu za 2019. godinu, finansirale preko Uprave za imovinu, u ukupnom iznosu od 255.901,00 eura, odnosno:

***TABELA 3**: Sredstva odobrena Budžetom za 2019. godine za objedinjene javne nabavke*

4024		**Program: Uprava za imovinu, objedinjene javne nabavke Uprava za šume**	**255.901,00**
	41	**Tekući izdaci**	**255.900,00**
	413	**Rashodi za materijal**	**171.000,00**
0482	4131	Administrativni materijal – potrošni kancelarijski materijal	26.000,00
0482	4135	Rashodi za gorivo – motorna goriva	145.000,00
	414	**Rashodi za usluge**	**40.000,00**
0482	4143	Komunikacione usluge – fiksna i mobilna telefonija i internet	40.000,00
	419	**Ostali izdaci**	**44.900,00**
	4194	Osiguranje – osiguranje zaposlenih, registracija i osiguranje motornih vozila i osiguranje imovine	44.900,00
	44	**Kapitalni izdaci**	**1,00**
	411	**Kapitalni izdaci**	**1,00**
	4415	Izdaci za opremu	1,00

Dakle, ukupan inicijalni Budžet Uprave za šume, zajedno sa odobrenim sredstvima za objedinjene javne nabavke koje se finansiraju preko Uprave za imovinu, za 2019. godinu, iznosio je 4.860.433,28 EUR-a. Ukupno ostvareni prihodi po svim osnovama zaključno sa 31.12.2019. godine, utvrđeni u knjigovodstvenoj evidenciji, iznose 7.215.090,90 EUR-a.

***TABELA 4:** Pregled prihoda Uprave za šume po vrstama za 2019. godinu*

UPLATNI RAČUNI	NAZIV	IZNOS EUR-a
820-41113-06	Naknada za korišćenje šuma	5.544.217,39
832-6185-72	Naknada za doznaku stabala, premjer i žig.drvnih sortimenata i izradu Izv.projekata	504.986,96
832-6186-69	Taksa za ogrijev i drvne sortimente za seoska domaćinstva	692.471,02
832-6187-66	Naknada za vlasnike privatnih šuma	455.753,65
832-6188-63	Taksa za nezaštićene biljne vrste	0,00
832-6183-78	Naknada za izdavanje lovne dozvole	4.431,25
832-6189-60	Ostali prihodi	13.230,63
UKUPNO:		**7.215.090,90**

Upoređujući odobreni Budžet Uprave za šume za 2019. godinu, zajedno sa odobrenim sredstvima za finansiranje objedinjenih javnih nabavki Uprave za šume koje se realizuju preko Uprave za imovinu, u iznosu od 4.860.433,28 EUR-a, kao i ukupno utrošena sredstva u 2019. godini, za obavljanje redovnih i vanrednih aktivnosti Uprave za šume u iznosu od 5.419.156,89 EUR-a, može se konstatovati da je utrošeno 558.723,61 EUR-a više sredstava u odnosu na inicijalni Budžet. Ono što je najviše uticalo na uvećanje troškova poslovanja u odnosu na inicijalni Plan budžeta je izdvajanje vanrednih sredstava budžeta za nabavku sadnog materijala i usluga pošumljavanja opožarenih šumskih površina, u sklopu nastavka sanacije degradiranih šumskih površina u ukupnom iznosu od 275.000,00 EUR-a, kao i

neplanirani trošak Uprave za šume po osnovu izvršnih sudskih isprava (presuda i rješenja o izvršenju), a koji su zaključno sa 31.12.2019. godine, iznosili ukupno 495.119,34 EUR-a (ovi troškovi su jednim dijelom u iznosu od 211.978,34 EUR-a plaćeni preko budžetske pozicije - Otplata obaveza iz prethodnog perioda Uprave za šume, dok je drugi dio u iznosu od 283.141,00 EUR-a plaćen iz vanrednih sredstava državnog trezora).

Ovaj Izvještaj bavi se i analizom poslovanja Uprave za šume sa aspekta ostvarenih prihoda po osnovu naknade za korišćenje šuma i distribucije predmetnih sredstava. Ovdje se posebno misli na raspodjelu ostvarenih prihoda po osnovu naknade od korišćenja šuma, a koja se shodno Zakonu o finansiranju lokalnih samouprava, raspoređuje na pripadajući dio budžetima opština, na čijoj teritoriji se naknada ostvaruje i dio koji pripada budžetu države. Dakle, od ukupno ostvarenih prihoda po pomenutom osnovu u iznosu od 5.544.217,39 EUR-a, opštinama je opredijeljeno, odnosno u njihove budžete se slilo 3.880.952,38 EUR-a (70 % od ostvarenog prihoda po osnovu naknade od korišćenja šuma), dok se u državni budžet usmjerio iznos od 1.663.265,01 EUR-a ili 30 % od ukupno naplaćene koncesione naknade.

TABELA 5: *Raspodjela prihoda od naknade za korišćenje šuma za 2019. godinu po opštinama*

Šifra	Opština	Bruto	Neto – 70% opštinama
302	Podgorica	299.747,81	209.823,48
329	Danilovgrad	1.603,21	1.122,25
400	Nikšić	60.387,04	42.270,91
418	Šavnik	15.388,83	10.772,18
426	Plužine	309.518,70	216.663,09
507	Pljevlja	918.884,52	643.219,26
515	Žabljak	576.164,22	403.214,95
604	Berane	1.057.001,40	739.901,01
612	Plav	126.440,81	88.508,58
620	Rožaje	721.090,46	504.763,39
639	Andrijevica	186.699,14	130.689,37
647	Petnjica	294.437,30	206.106,11
655	Gusinje	0,00	0,00
701	Bijelo Polje	540.279,03	378.195,32
710	Mojkovac	132.435,97	92.705,23
728	Kolašin	304.138,95	212.897,25
UKUPNO:		**5.544.217,39**	**3.880.952,38**

Dakle, svi prihodi Uprave za šume, koji su ostvareni u poslovnoj 2019. godini, po svim osnovima iznose 7.215.090,90 EUR-a. Sa ovog aspekta, tretirajući uporedne pokazatelje vezano za inicijalni Plan budžeta Uprave za šume, a koji je utvrđen u izvještajnom periodu na iznos od 4.860.433,28 EUR-a, kao i utrošena sredstva za poslovanje Uprave na iznos od 5.419.156,89 EUR-a, te ostvareni ukupni prihod od 7.215.090,90 EUR-a, Uprava za šume je ostvarila dobit i to: u odnosu na inicijalni budžet od 4.860.433,28 EUR-a, ostvarena dobit je 2.354.657,62 EUR-a, dok je dobit u odnosu na ukupno iskazane troškove poslovanja iznosila 1.795.934,01 EUR-a.

U knjigovodstvenoj evidenciji utvrdili smo da su ukupne obaveze/dug svih korisnika šuma po osnovu koncesione naknade, na dan 31.12.2019. godine, utvrđene na iznos od 7.606.972,30 EUR-a.

Najveći dio duga odnosi se na dospjela potraživanja koncesionara DOO ''Vektra Jakić'' Pljevlja, po osnovu plaćanja koncesione naknade po zaduženjima za period 2012-2017. godine, u iznosu od

4.588.834,66 EUR-a. Takođe, značajan dio ukupnog duga se odnosi na potraživanja koja datiraju još iz vremena funkcionisanja akcionarskih društava u većinskom državnom vlasništvu, koja su kasnije bila predmet likvidacije ili pak privatizacije, kao što su: A.D.''Korporacija Jakić'' Pljevlja i slično, kao i potraživanja od bivših korisnika šuma/koncesionara iz perioda 2008-2016. godine, koji se takođe nalaze u postupcima stečaja. Činjenica je da je dug u gore pomenutom iznosu evidentiran i kod Poreske uprave u čijoj nadležnosti je naplata i pokretanje mjera prinudne naplate potraživanja po osnovu naknade za korišćenje šuma. Iz tog razloga smatramo da ovo pitanje treba ozbiljno analizirati, potruditi se da se naplate sva potraživanja u svim predmetima u kojima je to moguće naplativo, a ona koja su nenaplativa, otpisati na zakonom dozvoljen način, kako bismo došli do realnog stanja potraživanje.

Na kraju, evidentno je da se ukupan dug korisnika šuma odnosi na potraživanja Uprave za šume iz perioda 2006 - 2017. godine, da su za izvještajnu 2019. godinu svi korisnici šuma uredno izmirili dospjele obaveze, te da su sva potraživanja po osnovu naknade za korišćenje šuma za 2019. godinu uredno naplaćena.

IZVJEŠTAJ SJEMENSKE, RASADNIČARSKE PROIZVODNJE I ZAŠTITE ŠUMA ZA 2019. GODINU

SJEMENSKA PROIZVODNJA

Proizvodnja sjemena u 2019. godini zavisila je od obima uroda sjemena i vrste sjemena koje se sakupljaju. U toku 2019. godine nije bilo uroda glavnih vrsta šumskog drveća. Određene količine sjemena jele i munike su sakupljene, dok sjeme smrče kategorije „Poznatog porijekla“ imamo iz prethodne godine punog uroda.

Poznato je da je proizvodnja sadnica i sjemena iz domaće provinijencije pokazala punu opravdanost i zato, kada je godina punog uroda, ulažu se napori na sakupljanju sjemena iz registrovanih sjemenskih sastojina.

TABELA 6: *Registrovane sjemenske sastojine u Crnoj Gori*

Red.br.	Opština	Gaz.Jedinica	Odjeljenje	Vrsta	Pr.mjera
1	Pljevlja	Maočnica	65	Jela	Tret.s.o,n.i.š
2	Pljevlja	Kovač	19	Smrča	
3	Pljevlja	Kovač	8	Bukva	
4	Pljevlja	Kovač	46	Jela	
5	Pljevlja	Ljubišnja	81	Smrča	
6	Žabljak	G.Šaranci	25	Bijeli bor	
7	Žabljak	Tepačke šume	18	Smrča	
8	Rožaje	Baltičke šume	40	Smrča	
9	Rožaje	Bać-Besnik	45	Smrča	
10	Berane	Jelovica	85	Munika	
11	Berane	Mrtvica-Tivran	80 b	Crni bor	Izd.kao.pr.rez
12	Plav	Bab.polje-Treskav.	34 b	Molika	
13	Kotor	Vrmac	-	Dal.crni.b	
14	Kotor	Vrmac	-	Atlanski Kedar	
15	Kolašin	NP B.Gora	-	Bukva	
16	Kolašin	NP B.Gora	-	Jasen,lipa,brijest,javor	

Ukupna površina sjemenskih objekata iznosi 332 ha, od čega 277 ha četinarskih sastojina i 55 ha sjemenskih sastojina lišćara. U godini punog uroda u sjemenskim sastojinama moguće je sakupiti oko 1.000 kg sjemena, što bi bilo više od potreba Uprave za šume Crne Gore.

U sjemenskim sastojnama organizuju se i realizuju sljedeće aktivnosti:

1. Kratkoročne aktivnosti:

1) uklanjanje inferiornih sjemenskih stabala oko sjemenskih sastojina i u njima,
2) izdvajanje i obilježavanje sjemenskih stabala,
3) evidentiranje obilnosti cvjetanja i uroda,
4) stimulisanje prinosa sjemena putem proreda i đubrenja,
5) zaštita sjemenskih sastojina od štetočina i bolesti,
6) stručna kontrola nad pravilnostima berbe i zdravstvenog stanja šišarica, plodova i sjemena, kontrola kvaliteta sjemena i sadnog materijala u skladu s propisanim normativima.

2. Dugoročne aktivnosti:

Koje podrazumijevaju i planiranje adekvatne strukture zaposlenja osoblja, nabavku opreme i materijala koji su u funkciji sprovođenja genetičke melioracije u sjemenskim objektima, očuvanju stabilnosti sastojina i povećanu proizvodnju sjemena.

RASADNIČKA PROIZVODNJA

U toku 2019. godine u rasadnicima Županica i Trebaljevo proizvodnja, njega, hemijsko - mehanička zaštita, gajenje, kao i aktivnosti u smislu pripreme (vađenje, pakovanje, utovar, istovar…) sadnog materijala, odnosila se na sljedećim količinama sadnica:

- Proizvodnja u 2019. godini: oko 900.000 komada sadnica različitih vrsta, tipa i starosti sadnica;
- Za pošumljavanje u 2019. godini: pravnim licima dato je oko 130.000 komada sadnica , dok je za pošumljavanje privatnih šuma dato 57.671 komada sadnica;
- Za pošumljavanje u 2020. godini može se upotrijebiti 479.430 komada sadnica;
- Iz rasadnika je dato privatnim vlasnicima šuma za potrebe pošumljavanja u 2019. godini 22.000 komada sadnica, a preostale sadnice, koje su date privatnim vlasnicima šuma, su od Akcije pošumljavanja iz 2018. godine;
- Ostvareni trošak za povremenu radnu snagu u rasadnicima iznosi 18.650,00 EUR-a;
- Materijalni troškovi u rasadnicima iznose 6.968,03 EUR-a.

POŠUMLJAVANJE

Kada je riječ o realizaciji šumsko-uzgojnih radova u 2019. godini, zbog nedostaka finansijskih sredstava za cjelokupnu realizaciju Planom predviđenih aktivnosti na uzgoju šuma, sredstva su usmjerena uglavnom na pošumljavanje opožarenih površina.

TABELA 7: *Tabelarni i grafički prikaz pošumljavanja u državnim i privatnim šumama za period 2010 - 2019. godina*

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
2.270.024	1.745.298	1.087.685	843.006	901.957	1.051.870	489.120	457.320	899.917	781.136

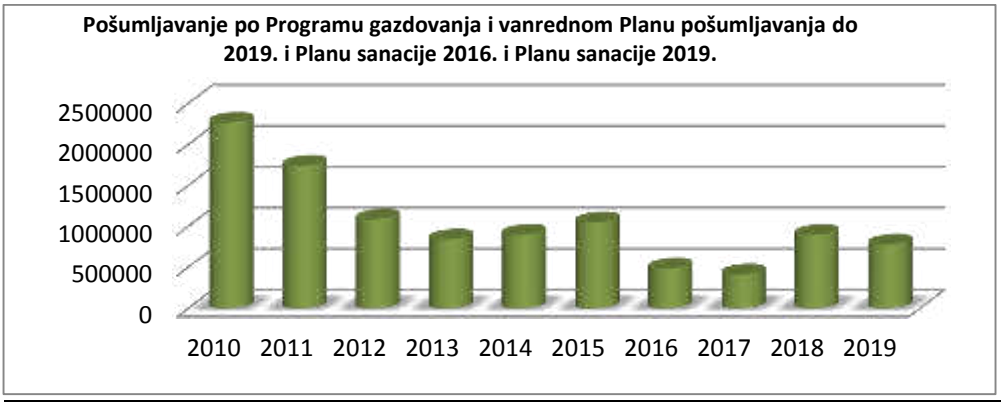

Programom gazdovanja šumama za 2019. godinu, projektovani obim radova na uzgoju šuma iznosio je 411,41 ha, 786.233 sadnice i to:
- Njega šuma - na površini od 85,65 ha;
- Obnova šuma - na površini od 315,00 ha; 763.833 komada sadnica;
- Podizanje novih šuma - na površini od 10,76 ha; 22.400 komada sadnica.

Takođe, tokom 2019. godine planirano je da se dodijele sadnice vlasnicima privatnih šuma u količini od oko 100.000 sadnica, što ima za podsticaj pošumljavanje goleti i opožarenih površina i u privatnom vlasništvu.

Tokom 2019. godine, rađeno je na realizaciji pošumljavanja po osnovu više planiranih aktivnosti:

Realizacija pošumljavanja po Programu gazdovanja šumama u 2019. godini izvršena je u količini od 215.465 komada sadnica na površini od 98,77 ha, u područnim jedinicama: Plužine, Žabljak, Bijelo Polje, Berane, Kolašin, Plav, Rožaje i Petnjica. Za ovo pošumljavanje upotrebljene su sadnice koje su preostale od akcije „Sadnica za svakog stanovnika“ iz 2018. godine i sadnice iz rasadnika Uprave za šume.
Akcija pošumljavanja „ 21. mart – Svetski dan šuma“ - Akciju je sprovela Uprava za šume u područnoj jedinici Podgorica, na lokalitetu „Radovče“, povodom obilježavanja 21. marta - Svetskog dana šuma. Zasađeno je 7.000 komada sadnica.
Akcija „Sadnica za svakog stanovnika“ - Na proljeće 2019. godine, nastavljena je akcija „Sadnica za svakog stanovnika“ iz 2018. godine. Zasađeno je 15.500 komada sadnica,angažujući sve strukture društva (zaposleni u Upravi za šume, NVO, škole, razna Udruženja…).
Akcija pošumljavanja „Nek' gora zazeleni“ - Ova akcija je sprovedena u svim područnim jedinicama Uprave za šume, povodom obilježavanja 28 godina od usvajanja Deklaracije o ekološkoj Crnoj Gori. Zasađeno je 8.720 komada sadnica.
Realizacija Plana sanacije - U skladu sa zaključkom Vlade Crne Gore, Uprava za šume sprovela je postupak javne nabavke sadnica i usluga pošumljavanja, po tehničkoj specifikaciji površina za pošumljavanje i potrebnog sadnog materijala sa sredstvima za izvođenje radova, koja je u skladu sa Planom sanacije usvojenim na sjednici Vlade Crne Gore, zaključkom broj 07-941 od 21. marta 2019. godine. Ukupna vrijednost javne nabavke iznosila je 280.000 EUR-a.
Za ovu aktivnost Vlada Crne Gore je zaključkom broj 07-2956 od 04. jula 2019. godine odobrila sredstva u iznosu od 250.000 EUR-a, dok je 30.000 EUR-a obezbijeđeno iz budžeta Uprave za šume Crne Gore.
Radovi su izvršeni u područnoj jedinici Pljevlja, Nikšić, Bijelo Polje, Mojkovac i Berane, tj. u svim planiranim područnim jedinicama u skladu sa Ugovorom , Aneksom na osnovni Ugovora i Dinamičkim planom. Zasađeno je 460.980 komada sadnica, na površini od 154,65 ha.
Tokom 2019. godine vlasnicima privatnih šuma besplatno je dodijeljeno 73.471 komada sadnica.

ZAŠTITA ŠUMA

Zaštita šuma na području sa kojima gazduje Uprava za šume usmjerena je na sprečavanje pojava bespravnih sječa, zaštiti šuma od biljnih bolesti i štetočina i zaštitu šuma od požara. Zaštita šuma podrazumijeva zaštitu od abiotskih faktora, atmosferskih taloga (kiša, snijeg, inje, led i grad), šumskih požara i biotskih (organskih) faktora: šumske gljive, bakterije koje prouzrokuju bolesti na šumskom drveću (fitopatogene bakterije), paraziti i poluparazitske biljke, šumski korov, štetni šumski insekti, neki štetni šumski glodari, domaća stoka i na kraju čovjek.
Od gore navedenih abiotskih faktora najznačajniji radovi treba da se odnose na doznaku, sječu i brzo izvlačenje stabala koja su oštećena od abiotskih faktora i imaju za cilj sprečavanje sekundarnih bolesti od štetnih insekata.
Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina vrši se u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom saradnje sa nadležnim institucijama iz ove oblasti.

Monitoring gazdovanja šumama

Nesumnjivo najviše štete u šumama nastaje kao posljedica požara, a nakon toga su štete koje nastaju kao posljedica nerealizacije planskih dokumenata.
Gazdovanje šumama, ukoliko se ne vodi računa o mjerama koje zaštita preporučuje (pretjerano prosvetljavanje sastojna, neodgovarajuća obnova, uklanjanje stabala koja nisu iskoristila svoj proizvodni potencijal, zanemarivanje stabala budućnosti, ne vođenje računa o stabilnosti sastojna, zdravstvenom stanju i vitalnosti) izbjegle bi se greške koje vode u šumsko-uzgojne neuspjehe sa posljedicama populaciono ekološke degradacije. Ove posljedice kao i kod šteta od požara ne mogu se sanirati ni za nekoliko decenija.
Ovo je naročito važno i u kontekstu uzročno posledične veze - zdravstvenog stanja šuma i unapređenja opšte otpornosti šuma i posljedica klimatskih promjena.

Zaštita šuma od štetnih insekata

Suzbijanje borovog litijaša na proljeće 2019. godine, vršeno je na području područne jedinice Danilovgrad, Nikšić, Podgorica i Kotor. Realizovane su planirane aktivnosti na uništavanju i sprečavanju njegovog razvoja na ukupnoj površini od 467.00 ha. Ostvareni trošak iznosi 11.220,00 EUR-a. Uglavnom se te aktivnosti odnose na mehaničko uništavanje i spaljivanje gnijezda borovog litijaša.
Zaštita šuma od štetnih insekata sprovodi se i na preduzimanju mjera protiv malog šestozubog smrčevog potkornjaka (Pityogenes chalcographus), velikog osmozubog smrčevog potkornjaka (Ips typographus l.), krivozubog jelinog potkornjaka (Pityokteines curvidens), šestozubog borovog potkornjaka (Ips sexdentatus) i trozubog borovog potkornjaka (Ips acuminatus). Svake godine se nabavljaju feromonske klopke i feromonski preparati za sve područne jedinice, daju rezultati o njihovoj brojnosti, intezitetu napada odnosno blagovremenom otkrivanju početka gradacije sipaca potkornjaka. Trošak nabavke feromona i feromonskih klopki za zaštitu šuma od potkornjaka u 2019. godini iznosi 12.698.95,00 EUR-a.
Kontrola brojnosti potkornjaka svodi se na postavljanju klopki i preparata na najugroženijim mjestima i redovno se evidentira broj klopke, datum postavljanja feromonskog preparata i njihova zamjena i broj ulovljenih potkornjaka. Na teretoriji državnih šuma ukupno je postavljeno 302 klopke, gdje vizualni simptomi ukazuju na prisutnost i povećanu brojnost, i to: u PJ Pljevlja 138 klopki, gdje je intezitet napada najveći posebno u Gazdinkoj jedinici “Ljubišnja”, PJ Rožaje 12 klopki, PJ Berane 10 klopki, PJ Plav 10 klopki, PJ Bijelo Polje 18 klopki, PJ Andrijevica 8 klopki, PJ Plužine 42 klopke, PJ Šavnik 17 klopki, PJ Danilovgrad 10 klopki, PJ Podgorica 4 klopke, PJ Nikšić 14 klopki, PJ Gusinje 4 klopke, PJ Petnjica 15 klopki.
U cilju rješavanja problema sušenja šuma u GJ ”Ljubišnja”u Pljevljima, koji je nastao kao rezultat dugogodišnjeg neblagovremenog uklanjanja sanitara, što je prouzrokovalo invazije napada potkornjaka, koji je u nekim situacijama sekundarni, a sada i primarni uzročnik sušenja stabala smrče i jele, te u skladu sa preporukom Komisije formirane od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, u 2018. godini se pristupilo postavljanju dodatnih 69 feromonskih klopki u ovoj Gazdinskoj jedinici i tri na stovarištima drvnih sortimenata, vodeći računa na pravilan izbor lokacije (postavljene

su klopke na svim uočenim potencijalnim žarištima), raspored, redovno evidentiranje i izvještavanje o ulovu potkornjaka.
Tokom 2019. godine, sve klopke su bile u funkciji i na svima je vršena kontrola brojnosti imaga potkornjaka. Kontrolom i prebrojavanjem broja ulovljenih imaga tokom 2019. godine, evidentno je da se stanje značajno popravilo u smislu pojave potkornjaka u državnim šumama Crne Gore, intezitet napada je „slab" ili ga nema, što je rezultat aktivnosti redovne kontrole i uništavanja imaga potkornjaka, kao i blagovremenih sanitarnih sječa.
Pored kontrole i preduzimanja mjera protiv štetnih organizama poznatih šumarskoj praksi Crne Gore, vršiće se još i monitoring nad štetnim organizmima posebno rizičnim za zdravlje bilja u listopadnim i četinarskim šumama.
Na osnovu Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja svake godine se sprovode posebni nadzori i monitoring nad štetnim organizmima posebno rizičnim za zdravlje drveća.

***TABELA 8**: Doznaka sanitara u 2019. godini*

Područna jedinica	Ukupan broj doznačenih odjeljenja	Bruto doznačena drvna masa		
		Četinari m³	Lišćari m³	Ukupno m³
Pljevlja	27	8883.98	44.79	8928.77
Rožaje	92	3314.17	52.00	3366.17
Berane	2	60.00	0.00	60.00
Plav	15	718.15		718.15
B.Polje	19	439.00		439.00
Žabljak	107	3788.00	232.00	4020.00
Kolašin			395.46	395.46
Andrijevica	3	168.96	0.00	168.96
Plužine	5	256.00		256.00
Šavnik	3	77.81		77.81
Danilovgrad	3	6100.00		6100.00
Podgorica	neuređene		409.00	409.00
Nikšić	42	2377.26	5007.50	7384.76
Mojkovac	0	0.00	0.00	0.00
Kotor	0	0.00	0.00	0.00
Petnjica	0	0	0	0.00
Gusinje	1	93.00		93.00
UKUPNO:	319	26276.33	6140.75	32417.08

***TABELA 9:** Bespravne sječe u državnim šumama u 2019. godini*

Područna jedinica	Broj krivičnih prijava	Broj prekršajnih prijava	Posječena drvna zapremina (m³)	Zaplijenjena drvna masa
Pljevlja	13	1	490,26	37,82
Rožaje	18	4	117,76	29,06
Berane	33	0	377,22	40,80
Plav	3	0	257,41	3,03
Bijelo Polje	27	0	359,22	0
Žabljak	0	0	0	0
Kolašin	95	0	802,75	143,00
Andrijevica	5	0	2.949,12	13,32
Plužine	2	0	9,82	0
Šavnik	3	0	9,63	4,17
Danilovgrad	0	0	0	0
Podgorica	26	5	233,39	44,28
Nikšić	11	0	67,27	32,09

Mojkovac	12	0	175,00	0
Kotor	1	0	19,13	0
Gusinje	1	0	3,99	3,99
Petnjica	19	0	165,53	96,07
UKUPNO:	269	10	6.037,50	447,63

TABELA 10: *Bespravne sječe u privatnim šumama u 2019. godini*

Područna jedinica	**Broj prekršajnih prijava**	**Posječena drvna zapremina (m³)**
Pljevlja	3	29,29
Rožaje	8	238,75
Berane	0	0
Plav	0	0
Bijelo Polje	0	0
Žabljak	0	0
Kolašin	3	21,79
Andrijevica	2	48,75
Plužine	0	0
Šavnik	2	14,95
Danilovgrad	0	0
Podgorica	1	45,39
Nikšić	0	0
Mojkovac	0	0
Kotor	0	0
Gusinje	0	0
Petnjica	1	37,16
Ukupno	20	436,08

TABELA 11: *Uzurpacije u 2019. godini*

Područna jedinica	Uzurpacija (ha)	Prekršajne prijave
Pljevlja	0	0
Rožaje	0,11	8
Berane	0	0
Plav	0	0
Bijelo Polje	0	0
Žabljak	0	0
Kolašin	0	0
Andrijevica	0	0
Plužine	0	0
Šavnik	0	0
Danilovgrad	0	0
Podgorica	0	0
Nikšić	0	0
Mojkovac	0	0
Kotor	0	0
Gusinje	0	0
Petnjica	0,30	1
Ukupno	0,41	9

Zaštita šuma od požara

Šume su jedan od najznačajnih prirodnih ekosistema koje daju osnovu za održivi razvoj Crne Gore. Zauzimaju 60% teritorije Crna Gore, a sektori koji se baziraju na šumskim resursima imaju veliki potencijal za rast (prerada drveta, obnovljivi izvori energije, proizvodnja hrane, turizam…).

Šumski požari predstavljaju globalni ekološki i ekonomski problem. Zbog svoje geografske pozicije u Mediteranu i sve izraženijeg negativnog uticaja klimatskih promjena, crnogorske šume su posebno ugrožene.

Najviše su ugrožene šume u primorskom i središnjem dijelu, gdje visoke temperature vazduha u ljetnjem periodu i osobine vegetacije pogoduju nastanku i razvoju požara. Naročito kritičan period za nastanak požara u našim uslovima su mjeseci jul i avgust, kada je intenzitet padavina veoma nizak, kao i mjeseci februar i mart u uslovima suvih i toplijih zima. Požari uglavnom izbijaju danju u vremenu između 10 i 18 časova. Može se konstatovati da se dnevni ritam šumskih požara podudara sa dnevnom aktivnošću čovjeka.

Poražavajuća činjenica je prisutnost namjernog izazivanja požara zbog povećanja proizvodnje nedrvnih šumskih proizvoda kao što su šipurak, vrijesak, različite vrste pečurki, malina, kupina, kao i zbog pašarenja. Sada, uz izuzetak požara nastalih od groma, smatra se da oko 95% šumskih požara u našim uslovima uzrokuje čovjek nekom svojom djelatnošću. Evidenciju o šumskim požarima na cijeloj teritoriji Crne Gore pod šumama, po područnim jedinicama, vodi Uprava za šume, gdje se podaci sumiraju na godišnjem nivou.

Stepen ugroženosti:

Prema Nacionalnom planu za zaštitu od požara, u zavisnosti od količine i sastava gorivog materijala, vrste drveća, klime, zemljišta i ekspozicije, šume u Crnoj Gori se prema stepenu ugroženosti dijele u četiri grupe:
• I stepen – područje vrlo velike ugroženosti: Bar, Budva, Ulcinj, Kotor, Herceg Novi, Cetinje i dio područja Nikšića, Danilovgrada i Podgorice.
• II stepen – područje velike ugroženosti: Pljevlja, Žabljak, Mojkovac, Andrijevica, Plužine, Rožaje, Bijelo Polje, Plav, Berane i Kolašin.
• III stepen – područje umjerene ugroženosti: brdsko – planinsko područje (šume hrasta, graba i drugih lišćara) i ravničarsko (meki lišćari) – planinsko područje opština: Šavnik, Bijelo Polje, Berane i Kolašin).
• IV stepen – područje male ugroženosti: sjeverni i sjeveroistočni dio brdsko-planinskog i planinskog područja (šume bukve).

Intenzitet i pojava požara je u direktnoj zavisnosti od klime koja vlada na određenom prostoru, sa maksimalnim dnevnim temperaturama i dužinom trajanja sušnih perioda. Hidrometeorološki zavod Crne Gore je 2004. i 2008. godine, u saradnji sa Sektorom za vanredne situacije, primjenjivao Kanadski metod određivanja indeksa opasnosti od pojave šumskih požara FWI (Fire Weather Index). Ovaj metod se zasniva na procjeni zapaljivosti šumskog goriva u zavisnosti od prošlih i trenutnih vremenskih uslova. Meteorološki elementi koji utiču na opasnost su: temperatura vazduha, relativna vlažnost vazduha, brzina vjetra i količina padavina u prethodnih 24 časa. Rezulatati prognoze su bili izuzetno dobri, međutim, zbog nedostatka sredstava, dalji rad na prognozi je prekinut.

Pregled šumskih požara:

Broj požara varira od godine do godine, u zavisnosti od klimatskih prilika. Od 2003. godine (130 zabilježenih požara) broj šumskih požara je opadao do 2006. godine (16 zabilježenih požara), dok se 2007. godine broj drastično povećao (210 zabilježenih požara), čemu je doprinijela suša i visoke temperature u ljetnjem periodu kada se najveći broj požara desio u sjevernoj regiji.

U toku 2012. godine u državnim šumama registrovano je 215 šumskih požara. Požarima je uništeno 6.663 ha šuma, što je apsolutni negativni rekord. Pričinjena šteta šumama procijenjena je na oko 4.268.000 €. U toku 2013. godine, Vlade Crne Gore usvojila je Plan sanacije šuma degradiranih šumskim požarima. Plan sanacije predstavlja odgovor na štete pričinjene šumama prilikom šumskih požara u 2012. godini, a kojima je bilo zahvaćeno skoro 7 % ukupne površine šuma u Crnoj Gori.

Realizacija Plana sanacije se odvijala kroz dvije faze: prva faza je sječa opožarenih stabala i njihovo uklanjanje sa požarišta (ukupno ponuđena opožarena bruto drvna masa dostupna za sječu iznosila je 370 000 m^3), dok se druga faza realizuje pošumljavanjem opožarenih površina, na kojima nije došlo do prirodnog podmlađivanja matičnom vrstom šumskog drveća (predviđeno je pošumljavanje 539 ha opožarenih šumskih površina).

Broj požara u toku 2014. godine je bio 17, sa 58,23 ha opožarene površine. U 2015. godini zabilježen je 61 šumski požar, a opožarena površina je iznosila 2.063,31 ha. Tokom 2016. godine u državnim šumama bilo je 53 požara, opožarena površina je iznosila 969.67 ha, a u privatnim šumama 19 požara, a opožarena površina je iznosila 130.00 ha. U 2017. godini u državnim šumama bilo je 115 požara na površini od 13.577,86 ha. U privatnim šumama bilo je 39 požara na površini od 7638.00 ha. U 2018. godini u državnim šumama bilo je 16 požara na površini od 2.116,53 ha. Uništeno je 6.200 komada sadnica, pošumljenih u 2015. i 2018. godini. U privatnim šumama bilo je 2 požara na površini od 1.300,00 ha.

U 2019. godini u državnim šumama bilo je 69 požara na površini od 1.089,40 ha. Uništeno je 68.260 komada sadnica u tri područne jedinice, pošumljenih u 2018. i 2019. godini. U privatnim šumama bilo je 13 požara na površini od 80,70 ha.

U 2019. godini Vlada Crne Gore usvojila je Plan sanacije šuma, koji su uradile stručne službe Uprave za šume Crne Gore, za šume degradirane djelovanjem abiotičkih i biotičkih činilaca. Ovaj Plan predstavlja nastavak aktivnosti nerealizovanog Plana sanacije šuma za šume degradirane šumskim požarima u 2012. godini, na sanaciji opožarenih površina i sanaciji štete u šumama nastale od biotičkih i abiotičkih činilaca u periodu 2015 - 2018. godine. Zaključno sa 31.12.2018. godine, realizovano je svega 40% uzgojnih radova iz Plana sanacije šuma za šume degradirane šumskim požarima u 2012. godini.

POSTOJEĆI RESURSI ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD ŠUMSKIH POŽARA

Ljudski i materijalni resursi su značajna komponenta sistema zaštite i spašavanja. Prava i obaveze državnih organa i organa opštine, privrednih društava, drugih pravnih lica, preduzetnika i fizičkih lica uređena su Zakonom o zaštiti i spašavanju („Sl. CG", br. 13/07 i 32/11), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju. Pod uslovima koji su propisani ovim Zakonom gore navedeni subjekti su dužni da učestvuju u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i da stave na raspolaganje svoj alat, prevozna, tehnička i druga sredstva za gašenje i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

Zakon o šumama („Sl. list Crne Gore", br.74/10 i 47/15), u članu 46 propisuje:

Zabranjeno je loženje otvorene vatre i odlaganje predmeta koji mogu prouzrokovati požar u šumi i na šumskom zemljištu, osim na mjestima određenim za tu namjenu.

Nadležni organ uprave, u periodu povećane opasnosti od požara u šumi i šumskom zemljištu, dužan je da obezbijedi poslove čuvanja šuma uspostavljanjem stalnih dežurstava.

Za šume i šumska zemljišta koja su izložena povećanoj opasnosti od požara primjenjuju se posebne mjere za sprječavanje i pripremu za gašenje požara, u skladu sa Zakonom. Vlasnici i korisnici šuma dužni su da preventivno djeluju, suzbijaju i učestvuju u gašenju požara u svojim šumama, odnosno šumama koje koriste.

Saglasno navedenim odredbama Zakona, Uprava za šume kao i korisnici šuma (koncesionari) izradili su detaljne Planove zaštite šuma od požara, sa detaljnim kartografskim prikazom po kategorijama ugroženosti [1-4], i ti planovi i karte u elektronskoj formi dostavljeni su MUP-u, Sektoru za vanredne situacije.

U vremenu povećane opasnosti od požara Uprava za šume uspostavlja stalna dežurstva [0-24h] i prijem informacija o vremenu nastanka požara, lokaciji, intenzitetu požara, površini, procjene širenja požara, kao i mogućnost lokalizovanja nastalog požara. Dežurni službenik je u obavezi da dobijene podatke unese u knjigu, da bez odlaganja obavjesti opštinsku službu žastite i spasavanja, MUP i koncesionara.

Ugovorom o koncesijama, zaključenim na period 0 -7 godina, između ostalog predviđeno je da koncesionari imaju obavezu stalnog uspostavljanja šumskog reda, održavanje lokalnih puteva i traktorskih vlaka i angažovanje na gašenju požara.

Ugovorom o koncesijama na period od 30 godina koncesionar DOO "Vektra Jakić" iz Pljevalja, kada je u pitanju zaštita šuma od požara, ima obavezu organizovanja zaštite šuma od požara. Dosadašnja iskustva pokazuju da koncesionar DOO “Vektra Jakić” nije u potpunosti kadrovski ni tehnički osposobljen da izvršava navedene poslove, naročito kada je obim požara ogroman kao tokom 2012. godine, tako da je potrebna koordinacija i saradnja svih subjekata u cilju uspješnog djelovanja i funkcionisanja sistema zaštite od šumskih požara.

U nastavku je lista opreme za gašenje požara kojom raspolaže koncesionar DOO “Vektra Jakić”:

- mobilni telefoni;
- lopate, sjekire, ašovi;
- motorne testere;
- bidoni i burad za vodu;
- naprtnjače - 20 komada;
- terenska vozila (lade nive, kombi);
- jedno vatrogasno vozilo – cistjerna;
- zaštitna oprema (odjeća, rukavice, čizme, itd..)

U saradnji sa Upravom za šume izvršeno je i postavljanje rezervoara za vodu kapaciteta 8 m³ na mjestima sa velikim stepenom ugroženosti.

Od potrebnih sredstava za gašenje požara Uprava za šume posjeduje dovoljan broj naprtnjača (svaki lugar ima naprtnjaču) i mlatilica (svaka Područna jedinica posjeduje po 10 komada). Kroz Javne nabavke u prethodnoj godini nabavljeno je i 90 novih naprtnjača i to po potrebi za svaku od područnih jedinica

Uprave za šume. Trošak nabavke naprtnjača iznosio je oko 8.869,84 EUR-a. Alati za gašenje požara se u skladu sa konkretnim potrebama područnih jedinica nabavljaju svake godine.

Takođe, vlasnici i korisnici šuma dužni su da preventivno djeluju, suzbijaju i učestvuju u gašenju požara u svojim šumama, odnosno šumama koje koriste.

POTREBE:

Poseban problem u realizaciji sprovođenja obaveza Uprave za šume, utvrđenih Zakonom, predstavljaju sljedeće stavke:

- neophodno angažovanje povremene radne snage, po Zakonu o radu (osmatrači požara);
- izgradnja vodozahvata, protivpožarnih puteva, protivpožarnih pruga;
- obezbjeđenje sredstava za troškove gašenja požara (cistijerne, traktori, buldožeri, sjekači);
- obezbjeđenje sredstava za nabavku opreme (naprtnjače, mlatilice, lopate, itd..)
- preventivno uzgojne mjere: njega sastojina i pravovremeno proređivanje sastojina.

Sredstva za prethodno navedene aktivnosti i namjene samo su djelimično odobrena Budžetom, iako su neophodna.

TABELA 12: *Požari u državnim šumama u 2019. godini*

Područna jedinica	Opožarena površina (ha)	Broj požara	Opožarena drvna zapremina (m3)	Opožarene kuture (sadnice)	Šteta (€)	Troškovi gašenja
Ukupno	1.089,40	69	25.667,40	68.260	320.169,54	6.920,00

TABELA 13: *Požari u privatnim šumama u 2019. godini*

Područna jedinica	Opožarena površina (ha)	Broj požara	Opožarena drvna zapremina (m3)	Opožarene kulture (sadnice)	Šteta (€)	Troškovi gašenja
Ukupno	80,70	13	1.070,90	0	9.137,87	2.000,00

UREĐIVANJE ŠUMA U 2019. GODINI

Planovi razvoja šuma:

U toku 2019. godine, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja iniciralo je izradu Plana razvoja šuma za područje opštine Rožaje i isti je u fazi izrade.

Preporuka: Donijeti Pravilnik o izradi Plana razvoja šuma.

Programi gazdovanja šumama

Ugovori po osnovu Otvorenog postupka javne nabavke za izradu Programa gazdovanja šumama za 2019. godinu, za osam Gazdinskih jedinica, potpisani su 11.06.2019. godine, za sljedeće GJ-ce:

G.J. ,,Vezišnica'', P.J.Pljevlja,
G.J. ,,Tara Kosanica'', P.J.Pljevlja
G.J. ,,Štitarica", P.J. Mojkovac,
G.J. ,,Jezerska gora", P.J.Mojkovac.
G.J. ,,Piševska rijeka - Zeletin'', P.J.Andrijevica
G.J. ,,Opasanica - Travska gora'', P.J. Podgorica,
G.J. ,,Komovi II'', P.J.Kolašin.
G.J. ,,Bać - Besnik'', P.J.Rožaje.

Za sve Gazdinske jedinice prikupljeni su terenski podaci potrebni za izradu PGŠ, i u toku su ili obrada istih, ili kontrola baza podataka. Dinamika prikupljanja terenskih podataka, kao i kontrole baza podataka može se smatrati zadovoljavajućom, te se očekuje da Programi gazdovanja šumama uđu u proces davanja saglasnosti sredinom ove godine, odnosno do početka ciklusa izrade PGŠ za 2020. godinu.

Preporuke:

U periodu 2014 -2020. godine, planirana budžetska sredstva za izradu PGŠ su u kontinuitetu manja od potrebnih, što je uzrokovalo kašnjenje u izradi istih, te trenutno imamo situaciju da je važnost PGŠ istekla za četrnaest Gazdinskih jedinica. Ako imamo u vidu činjenicu da za cca 45% površine Crne Gore PGŠ nikada nijesu izrađivani, nameće se neophodnost povećanja budžetskih sredstava po ovom osnovu.

Izmijeniti i dopuniti Pravilnik o sadržaju i načinu izrade Programa i planova gazdovanja šumama i načinu obilježavanja granica u šumi („ Službeni list CG" broj 57/16).

Plan gazdovanja privatnim šumama:

U toku 2018. godine izrađeni su sljedeći Planovi gazdovanja privatnim šumama:

- PGPŠ vlasništvo Aleksić Dušanke – PJ Šavnik – donešeno Rješenje o davanju saglasnosti od strane MPRR;
- PGPŠ vlasništvo DOO "Njogo" Bijelo Polje – PJ Pljevlja – u procesu usvajanja;
- PGPŠ vlasništvo porodice Radović – PJ Pljevlja – u procesu usvajanja.

KORIŠĆENJE ŠUMA

***TABELA 14**: Pregled ugovorene i posječene bruto drvne mase za 2019. godinu (dugoročni ugovori)*

PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2019. GODINU DUGOROČNI UGOVORI	Ugovorena bruto drvna masa m^3 za 2019. godinu	Posječena bruto drvna masa m^3 za 2019. godinu	%	Zaduženja za ugovorenu bruto drvnu masu za 2019. godinu	PLAĆANJE (€)
SVE UKUPNO	95.519	66.565	69	1.124.097,90	1.116.304,95

***TABELA 15:** Pregled ugovorene i posječene bruto drvne mase za 2019. godinu (jednogodišnji ugovori)*

PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2019. GODINU JEDNOGODIŠNJI UGOVORI	Ugovorena bruto drvna masa m^3 za 2019. godinu	Posječena bruto drvna masa m^3 za 2019. godinu	%	Zaduženja za ugovorenu bruto drvnu masu za 2019. godinu	PLAĆANJE (€)

SVE UKUPNO	163.916	88.518	54	3.236.580,43	2.956.469,50

TABELA 16: *Pregled ugovorene i posječene bruto drvne mase za 2019. godinu, aukcije (sanitari)*

PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2019. GODINU SANITARI I AUKCIJE	**Ugovorena bruto drvna masa m³ za 2019. godinu**	**Posječena bruto drvna masa m³ za 2019. godinu**	**%**	**Zaduženja za ugovorenu bruto drvnu masu za 2019. godinu**	**PLAĆANJE (€)**
SVE UKUPNO	24.177	13.225	55	234.894,75	231.533,24

TABELA 17: *Pregled ugovorene neto drvne mase za 2019. godinu aukcije (drvni sortimenti)*

PREGLED UGOVORENE NETO DRVNE MASE ZA 2019 GODINU AUKCIJE	**Ugovorena neto drvna masa m³ za 2019 godinu**	**Otpremljena neto drvna masa m³ za 2019 godinu**	**%**	**Zaduženja za ugovorenu neto drvnu masu za 2019 godinu**	**PLAĆANJE (€)**
SVE UKUPNO	6356,51	6356,51	100	234.093,59	234.093,59

TABELA 18: *Pregled posječene neto drvne mase za 2019. godinu maloprodaja*

PREGLED POSJEČENE NETO DRVNE MASE ZA 2019. GODINU MALOPRODAJA	**Planirana bruto drvna masa m³ za 2019. godinu**	**Otpremljena neto drvna masa m³ za 2019. godinu**	**%**	**Zaduženja neto drvnu masu za 2019. godinu**	**PLAĆANJE (€)**
SVE UKUPNO	64.887	44.382	82	692.471,02	692.471,02

TABELA 19: *Pregled posječene neto drvne mase za 2019. godinu privatne šume*

PREGLED POSJEČENE NETO DRVNE MASE ZA 2019. GODINU PRIVATNE ŠUME	**Planirana bruto drvna masa m³ za 2019. godinu**	**Otpremljena neto drvna masa m³ za 2019. godinu**	**%**	**Zaduženja neto drvnu masu za 2019. godinu**	**PLAĆANJE (€)**
SVE UKUPNO	191. 198	167.343	95	455.753,65	455.753,65

TABELA 20: *Pregled ugovorene i posječene bruto drvne mase sa iznosima zaduženja za 2019. godinu*

PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2019 GODINU	**Ugovorena bruto drvna masa m³ za 2019 godinu**	**Posječena bruto drvna masa m³ za 2019 godinu**	**%**	**Zaduženja za ugovorenu bruto drvnu masuza 2019 godinu**	**PLAĆANJE (€)**
SVE UKUPNO	289.968,51	174.664,51	60	4.829.666,67	4.538.401,28

TABELA 21: *Pregled ugovorene bruto drvne mase i posječene bruto drvne mase za 12 mjeseci 2019 godine, po opštinama*

PODRUČNA JEDINICA	**UGOVORENA BRUTO DRV.MASA ZA 2019 GOD.**	**OSTVARENA PROIZ. ZA 2019 GOD.**	**% REALIZACIJE**
PLJEVLJA	34.959,42	19.211,42	54
ROŽAJE	39.978	15.798	39

BERANE	56.788	35.286	62
ŽABLJAK	20.370	17.412	85
KOLAŠIN	9.617	5.670	58
PLUŽINE	19.078	15.622	81
B.POLJE	20.684	16.167	78
NIKŠIĆ	3.869,25	1.948,25	50
PLAV	4.265	4291	101
PODGORICA	17.648	3.961	22
ANDRIJEVICA	18.002	11.755	65
DANILOVGRAD	-	-	-
MOJKOVAC	15.781	10.117	64
PETNJICA	4.275	3.728	87
GUSINJE	-	-	-
ŠAVNIK	472,84	472,84	100

TABELA 22: *Ukupna naplata i raspodjela prihoda/naknade za korišćenje šuma po zaduženjima iz 2019 godine i prenijetim obavezama iz predhodnih godina, po opštinama*

SIFRA	OPŠTINA	BRUTO	NETO-70% OPŠTINAMA
302	PODGORICA	299.747,81	209.823,48
329	DANILOVRAD	1.603,21	1.122,25
400	NIKŠIĆ	60.387,04	42.270,91
418	ŠAVNIK	15.388,83	10.772,18
426	PLUŽINE	309.518,70	216.663,09
507	PLJEVLJA	918.884,52	643.219,26
515	ŽABLJAK	576.164,22	403.214,95
604	BERANE	1.057.001,40	739.901,01
612	PLAV	126.440,81	88.508,58
620	ROŽAJE	721.090,46	504.763,39
639	ANDRIJEVICA	186.699,14	130.689,37
647	PETNJICA	294.437,30	206.106,11
655	GUSINJE	0,00	0,00
701	BIJELO POLJE	540.279,03	378.195,32
710	MOJKOVAC	132.435,97	92.705,23
728	KOLAŠIN	304.138,95	212.897,25
	ukupno:	**5.544.217,39**	**3.880.952,38**

Razlika između ukupne naplate po osnovu naknade za korišćenje šuma za 2019. godinu, u ukupnom iznosu od 5.544.217,39 EUR-a i ukupno ostvarene naplate po osnovu naknade za korišćenje šuma po zaduženjima za 2019. godinu, iznosi 1.005.816,18 EUR-a, a odnosi se na:

- Dospjela i naplaćena potraživanja po osnovu naknade za korišćenje šuma po zaduženjima – ugovorima iz 2018. godine, čije su rate dospjele u 2019. godini, u ukupnom iznosu od 464.289,11 EUR-a;
- Dospjela i naplaćena potraživanja po osnovu vanrednih rješenja o određivanju naknade za korišćenje šuma donijetim u 2019. godini, u ukupnom iznosu od 133.391,84 EUR-a, i
- Naplaćena potraživanja po osnovu duga korisnika šuma na osnovu rješenja o određivanju naknade za korišćenje šuma iz 2018. godine i dospjelih rata reprograma poreskih potraživanja po osnovu naknade za korišćenje šuma u ukupnom iznosu od 408.135,16 EUR-a.

TABELA 23*: Pregled ugovorene i posječene bruto drvne mase za 2019 godinu, dugoročni ugovori*

PODRUČNA JEDINICA	KONCESIONAR	GAZDINSKA JEDINICA	UGOV. BRUTO DRVNA	POS.BR.DRV.MASA m^3 ZA 2019.	%	Zaduženje za 2019.godinu	PLAĆANJE (€)

			MASA m³ U 2019.				
ROŽAJE	DOO„Podgor produkt“	„Baćko besničke šume“	9.581	7.116	74	142.199,70	142.199,70
	DOO„Jela Comerc“,konzorcijum Jela	„Crnja-Ibarac“	1.754	1754	100	26.397,70	26.397,70
UKUPNO:			**11.335**	**10.113**	**89**	**168.597,40**	**168.597,40**
BERANE	DOO „ŠIK Polimlje“	„Jelovica“	6.228	3.311	53		
		„Šekularske Šume“	10.097	8.491	84		
		„Turjak“	2.089	1.613	77		
		„Skrivena“	2.970	804	27		
		„Mušovića Rijeka“	9.651	6.376	66		
		„Kaludarsko dapsićke šume“	5.048	2.156	43	402.698,00	402.698,00
UKUPNO:			**36.083**	**22.751**	**63**	**402.698,00**	**402.698,00**
KOLAŠIN	DOO „Boj komerc“	„Vučje“	2.796	2.498	89	20.970,00	20.970,00
UKUPNO:			**2.796**	**2.498**		**20.970,00**	**20.970,00**
ANDRIJEVICA	DOO „Boj komerc“	„GradišnicaJelovica“	7.100	7.161	101	158.254,20	158.254,20
		„Mojanska Rijeka“	9.422	3.097	33		
UKUPNO:			**16.522**	**10.258**	**67**	**158.254,20**	**158.254,20**
BIJELO POLJE	„Šik Lim“	„Bliškovo“	7.163	6.885	96		
		„Rudo Polje“	6.605	4.961	75	266.865,80	259.072,85
		„Bjelasica“	2.478	2.132	86		
UKUPNO:			**16.246**	**13.978**	**86**	**266.865,80**	**259.072,85**
MOJKOVAC	„Trudbenik“	„Jezerska gora“	2.676	1.735	65	106.712,50	106.712,50
		„Štitarica“	5.449	3.252	60		
		„Pertovića omar Buren“	4.408	1.980	45		
UKUPNO:			**12.533**	**6.967**	**56**	**106.712,50**	**106.712,50**
SVE UKUPNO:			**95.519**	**66.565**	**69**	**1.124.097,90**	**1.116.304,95**

TABELA 24: *Ugovorena bruto drvna masa za 2019. godinu – ugovori o prodaji drveta u dubećem stanju*

PODRUČNA JEDINICA	KORISNIK	GAZDINSKA JEDINICA	UGOV. BRUTO DRVNA MASA m³ U 2019.	POS.BR.DRV. MASA m³ ZA 2019.	%	Zaduženjeza 2019.godinu	PLAĆANJE (€)
PLJEVLJA	DOO „Jasen“	„Kraljevagora – Bunetina“	9.453	8.384	89	603.091,24	603.091,24
		„Petinskešume“	4.612	4.911	106		
		„Kozičkarijeka“	15.323	2.276	15		
	DOO „Pelengić trade“	„Kraljevagora – Bunetina“	3.406	1.475	43	75.799,00	75.799,00
UKUPNO:			**32.794**	**17.046**	**52**	**678.890,24**	**678.890,24**
ROŽAJE	DOO „Aprom“	„Pučinskešume“	417	318	76	11.676,00	11.676,00
	DOO „Subabe“	„Lovničkešume“	1.614	126	8	40.800,24	40.800,24
		„Paučinskešume“	136	110	81		
	DOO „Isam“	„Paučinskešume“	576	242	42	14.610,00	14.610,00
	„Timber king Montenegro“	„Baćkobesničkešume“	9.877	446	5	210.211,74	105.87,00
		„Balotićkešume“	3.254	431	13		
		„Crnjalbarac“	2.984	474	16		
		„Gornjilbar“	1.427	595	42		
		„Županica“	4.846	1.795	37		
	„AK Logistic“	„Baćkobesničkešume“	617	/	/	5.311,42	5.311,42
	„Brojni Laz“	„Crnjalbarac“	305	331	109	24.522,24	24.522,24
		„Balotićkešume“	457	/	/		
		„Lovničkešume“	1.608	292	18		
UKUPNO:			**28.118**	**5.160**	**18**	**307.151,64**	**202.045,77**

BERANE	DOO „Nikola“	„Kaludarskodapsićke šume“	20.705	12.535	61	598.029,10	598.029,10
UKUPNO:			**20.705**	**12.535**	**61**	**598.029,10**	**598.029,10**
PETNJICA	DOO „Pelengić trade“	„Mrtvica – Tivran“	2.720	2.601	96	95.744,00	95.744,00
	DOO „Becom CO“	„Mrtvica – Tivran“	1.555	1.667	107	60.023,,00	60.023,00
UKUPNO:			**4.275**	**3.728**	**101**	**155.767,00**	**155.767,00**
PLAV	DOO „Pelengić trade“	„Babinagora – Vaganica“	4.265	4.291	101	151.525,00	111.516,44
UKUPNO:			**4.265**	**4.291**	**101**	**151.525,00**	**111.516,44**
ANDRIJEVICA	„ 19 Decembar“	„Kutska rijeka“	1.480	1.497	101	41.440,00	41.440,00
UKUPNO:			1.480	**1.497**	**101**	**41.440,00**	**41.440,00**
KOLAŠIN	DOO „Kolašin energy“	„Rječinskarijeka – Vranještica“	1.513	/	/	24.132,35	24.132,35
	DOO „Keker“	„Rječinskarijeka – Vranještica“	5.019	2.883	57	86.461,90	86.461,90
UKUPNO:			**6.532**	**2.883**	**44**	**110.594,25**	**110.594,25**
BIJELO POLJE	DOO „Pelengić trade“	„Korita“	310	/	/	9.672,00	9.672,00
	DOO „Šik Lim“	„Mejdanicalisa“	1.445	1.520	105	132.004,00	132.004,00
		„Korita“	2.683	669	25		
UKUPNO:			**4.438**	**2.189**	**49**	**141.676,00**	**141.676,00**
PODGORICA	DOO „Keker“	„Opasanica – Travskagora“	2.474	/	/	29.440,60	29.440,60
	DOO „Pelengić trade“	„Opasanica – Travskagora“	6.631	1.631	25	159.241,50	159.241,50
		„Vučijipotok“	5.543	2.330	42		
UKUPNO:			**17.648**	**3.961**	**22**	**188.682,10**	**188.682,10**
NIKŠIĆ	Doo „NK Šume“	„Bijelagora“	3.086	1.165	38	21.602,00	16.944,80
UKUPNO:			**3.086**	**1.165**	**38**	**21.602,00**	**16.944,80**
PLUŽINE	„DOO Radović plus“	„Piva – Komarnica“	2.597	336	13	30.790,00	30.790,00
		„Goransko“	4.709	3.037	64		
		„Bundos“	628	619	98		
	Doo „Becom CO“	„Bundos“	8.928	7.963	89	191.306,80	47.659,30
	DOO „Ditduga“	„Bundos“	1.535	1.821	119	52.741,00	52.741,00
UKUPNO:			**18.397**	**14.941**	**81**	**274,837,80**	**227.178,50**
ŽABLJAK	DOO „Jasen“	„Tepačkešume“	2.200	2.250	102	83.856,00	83.856,00
	DOO „Pelengić trade“	„Tepačkešume“	3.780	2.340	62	535.942,30	464.297,30
		„Gornjišaranci“	3.032	2.457	81		
		„Donjišaranci“	9.918	8.925	90		
UKUPNO:			**18.930**	**15.972**	**84**	**535.942,30**	**464.297,30**
MOJKOVAC	DOO „Pelengić trade“	„Lepenac – Palješkagora“	3.248	3.150	97	30.443,00	19.408,00
UKUPNO:			**3.248**	**3.150**	**97**	**30.443,00**	**19.408,00**
SVE UKUPNO:			**163.916**	**88.518**	**54**	**3.236.580,43**	**2.956.469,50**

***TABELA 25**: Ugovorena bruto drvna masa za 2019. godinu – ugovori o prodaji drveta u dubećem stanju- sanitar*

PODRUČNA JEDINICA	KORISNIK	GAZDINSKA JEDINICA	UGOV. BRUTO DRVNA MASA m^3 U 2019.	POS.BR.DRV. MASA m^3 ZA 2019.	%	Zaduženjeza 2019.godinu	PLAĆANJE (€)
PLJEVLJA	„Drvokomerc“	„Tara – Kosanica“	676	491	73	4.056,00	4.056,00
	„Jasen“	„Ljubišnja“	2.224	1774	80	22.776,49	22.776,49
	„M podukt“	„Ljubišnja“	449	327	73	2.518,89	2.518,89
	„Ekoplod“	„Ljubišnja“	1.400	771	55	12.569,31	12.569,31
	„As promet“	„Ljubišnja“	604	404	67	3.452,40	3.452,40
	„Živas“	„Ljubišnja“	605	929	156	3.394,05	3.394,05
	„Lijeska“	„Ljubišnja“	1.238	1.691	137	15.396,00	15.396,00
	„Zelenoborje“	„Ljubišnja“	426	/	/	2.389,86	2.389,86
	„Forest plus“	„Ljubišnja“	2.222	571	26	17.761,75	17.761,75
	UKUPNO:		**9.889**	**6.958**	**70**	**84.314,75**	**84.314,75**
ROŽAJE	„Das auto“	„Baćkobesničkešume“	523	472	90	12.794,00	12.794,00
	„Timber king Montenegro“	„Baćkobesničkešume“	179	179	100	3.329,00	3.329,00
	„Zlatni krš“	„Gornjilbar“	94	87	92	2.548,00	2.548,00
		„Županica“	58	60	103		
	„Dobitak“	„Baćkobesničkešume“	499	522	105	8.975,00	8.975,00
	„Subabe“	„Lovničkešume“	283	242	85	4.528,00	4.528,00
	„Hasko company“	„Baćkobesničkešume“	163	167	102	3.423,00	3.423,00
	„Zoro trade“	„Gornjiibar“	34	37	109	3.460,00	3.460,00
		„Županica“	162	131	81		
	„ŠekomKalač Š“	„Baćkobesničkešume“	67	72	107	1.206,00	1.206,00
	„Brojnilaz“	„Lovničkešume“	162	153	94	3.168,00	3.168,00
		„Županica“	32	33	103		
	„Ajlla“	„Gornjilbar“	40	41	102	600,00	600,00
	„BraćaHonsić“	„Lovničkešume“	261	242	93	4.176,00	4.176,00
	„Enko com“	„Baćkobesničkešume“	461	350	76	15.141,49	11.779,49
	„Drvomontaža“	„Županica“	118	121	102	2.124,00	2.124,00
	„AK Logistik“	„Baćkobesničkešume“	759	714	94	27.658,00	27.658,00
	„Bralić company“	„Županica“	66	68	103	1.518,00	1.518,00
		„Gornjilbar“	22	22	100		
	„Selen“	„Baćkobesničkešume“	264	214	81	4.478,00	4.478,00
	„Ajša“	„Županica“	114	117	103	2.052,00	2.052,00
	„Dženo“	„Županica“	44	42	95	792,00	792,00
	„MBF Company“	„Lovničkešume“	190	45	24	3.040,00	3.040,00
	UKUPNO:		**4.595**	**4.231**	**92**	**105.020,00**	**101.658,49**
PLUŽINE	DOO "Obzovik“	„Vojnik – Brezna“	1.638	1.677	102	19.951,00	19.951,00
	UKUPNO:		**1.638**	**1.677**	**102**	**19.951,00**	**19.951,00**
NIKŠIĆ	DOO"Šume"	„Dugacrnovrh“	392	49	12	802,00	802,00
		„DugaGolija“	277	/	/		
	DOO "Obzovik“	„JavorakVojnik“	1.585	/	/	9.724,00	9.724,00
	DOO „Wolves W“	„Javorak – Vojnik“	1.651	276	1671	5.772,00	5.772,00
		„Bijelagora“	176	39	22		
	DOO „Vučije energy“	„ŽupaŠtitovo“	3.620	/	/	9.311,00	9.311,00
	UKUPNO:		**8.055**	**364**	**5**	**25.609,00**	**25.609,00**
SVE UKUPNO:			**24.177**	**13.225**	**55**	**234.894,75**	**231.533,24**

***TABELA 26**: Ugovorena drvna masa sortimenata za 2019. godinu – ugovori o prodaji drvnih sortimenara na lageru*

PODRUČNA JEDINICA	KORISNIK	BROJ UGOVORA	UGOV. NETO DRVNA MASA m^3 U 2019.	POS.NETO.DRV.MASA m^3 ZA 2018	%	Zaduženjeza 2019.godinu	PLAĆANJE (€)
PLJEVLJA	DOO „Javorinernacional“	8220/09.09.2019	374	374	100	14.427,00	14.427,00
	DOO"Jasen"	9666/09.10.2019	760	760	100	68.905,70	68.905,70
	DOO"Jasen"	10599/01.11.2019	1031,42	1031,42	100		
NIKŠIČ	DOO"Bekom CO"	4170/16.05.2019	659	659	100	18.717,00	18.717,00
	DOO „Vučije energy“	8435/12.09.2019	124,25	124,25	100	2.947,25	2.947,25
ŽABLJAK	DOO"Pelengić trade"	4695/04.06.2019	730	730	100	35.655,00	35.655,00
	DOO"Trudbenik"	5130/130.06.2019	710	710	100	33.899,96	33.899,96
PLUŽINE	DOO"Radović plus"	3038/15.04.2019	90	90	100	2.636,50	2.636,50
	DOO „Vučije energy“	8435/12.09.2019	591	591	100	13.340,00	13.340,00
ŠAVNIK	DOO „Maradom“	8066/05.09.2019	201,50	201,50	100	7.429,00	7.429,00
	DOO „Vučije energy“	9011/25.09.2019	151,34	151,34	100	4.859,18	4.859,18
	DOO"Bekom CO"	11028/13.11.2019	120	120	100	2.800,00	2.800,00
ROŽAJE	DOO"Zorotrade"	8406/10.09.2019	525	525	100	29.400,00	29.400,00
KOLAŠIN	DOO"Keker"	7045/02.08.2019	289	289	100	8.077,00	8.077,00
		UKUPNO:	**6356,51**	**6356,51**	**100**	**234.093,59**	**234.093,59**

U 2019. godini formirana je komisija za tehnički prijem izgrađenih šumskih puteva, koja je tokom 2019. godine obišla tri novoizgrađena šumska puta u 2 područne jednice: Plužinama i Kolašinu, u dužini od oko 4 km.